

Iz vsebine:

- stran 2 in 3
Načrtno voden razvoj,
Predstavljamo vam
razvojne skupine
- stran 4
Reševanja le za vajo
- stran 5
Zgodba še nima
(srečnega) konca
- stran 6
Prebrali smo za vas
- stran 7
Jamarstvo - šport brez
gledalcev
- stran 8
Delavske športne igre
- stran 9
Judo ni šport
pretepačev
- stran 10 in 11
Naši novi upokojenci
- stran 12
sporočila

Dr. France Ksaverij Prešeren - do zdaj še ne doseženi velikan slovenskega pesništva

Prešernovo življenje

Dr. France Ksaverij Prešeren, ta do zdaj še ne doseženi velikan slovenskega pesništva, porodil se je 3. dan grudna 1800. leta v Vrbi, katero sam imenuje srečno, drago vas domačo, blizu Blejskega jezera, kateremu pravi, da je z okolico podoba raja, četr ure od mogočne slovenske reke Save. Pri hiši se je reko pri Ribičevih in še pozneje so domači pesniku rekali Ribičev doktor. V lepši kraj narava ni mogla postaviti njegove zibelci, da bi razvila v obilen, čaroben cvet vse kali, kar mu jih je bila v srce zakopala.

Njegova roditelja sta bila Simon in Marija. Oče mu je pokopan v Vodcih blizu Šmarne gore, mati pa, Svetinka po rojstvu, v Šent Rupertu na Koroškem, kjer je svoja zadnja leta prebivala pri svojem duhovnem sinu Juriju, kateri je še zdaj živ. Drugi Prešernov brat pa je bil že v tretjem latinskem razredu umrl. Imel je tudi pet sester, ki so bile vse bistrega uma. Ena izmed njih je na domu omožena in nje mož se po prilimku zove Volk, da, kakor hiša Vodnikovega rojstva, tako tudi Prešernova zdaj več nima njegovega imena. Druga sestra Katra je bila do pesnikove smrti pri njem v Kranju, ena menda še zdaj živi na Koroškem najbrž pri bratu g. Juriju Prešernu. Za drugi dve sestri pisatelju ni znano. Tudi sta opomina vredna pesnikova dva strica Franc in Jakob, oba duhovnika. Jakob je služil na Gorenjskem v Lešah in potem je bil župnik v Borovnici, od koder je šel na počitek na Šmarno goro, kjer še zdaj počiva v hladni zemlji. France pa je na Savi duše pasel, preden je bila ondi župa (fara), potem je bil premaknjen na Goričico; v počitku pa je živel na Skaručni, kjer je tudi umrl. Pravijo, da nobeden od njiju ni imel posebno bistre glave, čemur pa ni mogoče pritegniti, vsaj pri enem izmed obeh ne, ker teh dveh stricov eden je naglo videl, kako in kam bi utegnil zaiti naš takrat mladi pesnik, in zato mu je rekel: "France, umen si, umen, pameten pa ne!" Te besede so se do zaj napak v usta pokladale bratu Juriju. Bodi pa tudi resnica, da ta dva Prešerna nista imela posebne duševne zmožnosti; ali gotovo sta bila dobrega in veselega srca in sta morda že tedaj budila v pesniku, kateri se je teh dveh mož gotovo rad držal v mladosti, ako smemo soditi po njegovem značaju, tisto šalo, katera mu je pozneje tako gladko rekla v pogovorih in tudi v pesmih, kjer pa ji je po bridkih izkušnjah svojega življenja dodajal grenko zasmehljivo zabavljico. Zanimivo je tudi, če pravzaprav tudi semkaj ne spada, kako so ta dva Prešerna v domači župni učilnici nemčili na Rodinah, od koder se je župništvo potlej premaknilo na Breznico. France je v učilnici govoril slovenski in brzo je bil kaznovan, da je moral nesti leseno tnalno daleč domov v Vrbo in potem jo zopet prinesel nazaj. Otrok prijeka domov s tnalom, ali oče ga potolaži: "Saj potrebujemo drv; France, nič ne jokaj!" In vzame sekiro, pa razcepi tnalno. Drugič pa učitelj zopet za isti greh enega izmed stricov pošlje z beraškim košem, naj gre vbogajme prosit v vas Smokuč, ki je blizu Rodin. Učenček ide ves boječ in sramežljiv k Resmanu, ki je bil Ribičevim v rodu. Resmanovi pa revežu v koš nalože koruna, repe in korenja ter potolažijo ubogo dete. Obe prigodbi sta resnični in živita še zdaj v narodovih ustih. K temu ne dostavljam nič, ker vsak razumen bralec umeje sam, kaj basen uči.

(povzetek Prešernovega življenjepisa, ki ga je napisal Fran Levstik leta 1863)

RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ

NAČRTNO VODEN RAZVOJ

Julija 1990 je tehnični kolegij RLV ustanovil pet razvojnih skupin, in sicer razvojno skupino za izdelavo jamskih prog, razvojno skupino za sidranje, razvojno skupino za tehnologijo odkopavanja in odkopne opreme, razvojno skupino za utrjevanje premoškega sloja in razvojno skupino za transport. Morda je dve in polletno obdobje, ki je minilo od začetka delovanja teh skupin, že dovolj dolgo, da pogledamo, kaj so skupine v tem času naredile, pa tudi, ali opravičujejo svojo ustanovitev oziroma uresničujejo težnjo, s katero so bile ustanovljene. Z razvojnimi skupinami naj bi namreč v rudniku dosegali čim večjo tehnološko, varnostno in ekonomsko raven dela, znanje in delovne rezultate članov razvojnih skupin uveljavljali tudi zunaj rudnika ter posameznim članom razvojnih skupin omogočili kar največjo strokovno specializacijo in uveljavitev.

O vsem tem lahko najlažje govorijo tisti, ki pri delu posamezne razvojne skupine delajo, to so njihovi vodje in člani. Zato smo odgovore na zgornja vprašanja poiskali pri njih. Medtem časom - to je 18. januarja - pa je bilo oblikovano tudi novo delovno mesto, in sicer pomočnika tehničnega vodje za raziskave in razvoj. Na to delovno mesto je bil imenovan mag. Milan Medved, dipl. inž. rudarstva in dosedanji vodja hidrogeološke službe. Zato smo nekaj vprašanj v zvezi z razvojem RLV najprej zastavili njemu.

Zakaj je bilo oblikovano to delovno mesto?

Mag. Medved: "Razvojno raziskovalna dejavnost se prežema skozi delo celega rudnika oz. vseh njegovih organizacijskih enot. Vendar se je pokazala potreba, da bi to področje koordinirala, vodila ena oseba in zaradi tega je prišlo do reorganizacije tehničnega sektorja v tem smislu, da je bilo med drugim oblikovano omenjeno delovno mesto. Moja osnovna naloga je koordinacija vseh razvojno-razis-

kovalnih projektov v RLV, zadolžen pa sem tudi za delo študijskega oddelka.

Moje delo bo tesno povezano in prepleteno z delom vseh strokovnih služb v rudniku. To delovno mesto je bilo oblikovano tudi posebej zato, da ne bi prihajalo do prekrivanja projektov, temveč do njihovega smiselnega povezovanja.

Razvojno-raziskovalna dejavnost potrebuje veliko finančnih sredstev, rudnik pa je v teži ekonomski situaciji. Zato moramo pridobiti sredstva za te namene tudi iz drugih virov; Republika Slovenija namenja iz proračuna preko večih ministrstev - za znanost in tehnologijo, varstvo okolja in urejanje prostora, dosedanjega ministrstva za energetiko - sredstva tudi za raziskovalno-razvojne projekte."

Kakšno je sedanje stanje na področju razvoja v rudniku?

Mag. Medved: "V RLV imamo velik kadrovskega potencial za delo na razvojnem področju, ki ima veliko znanja in mnogi med

temi strokovnjaki so uveljavljeni tudi izven našega podjetja, v Sloveniji in v svetu. Kot sem že dejal, mora razvoj zajemati in biti del vsake organizacijske enote v podjetju. Pri nas posebej na razvojnem področju deluje pet razvojnih skupin, poleg tega pa delamo še na številnih drugih razvojnih projektih - avtomatizacija tehnološkega procesa, izgradnja poslovno informacijskega sistema, uporaba produktov odzvepljevanja v tehnološkem procesu in drugih. Delo razvojnih skupin se bo sedaj bistveno spremenilo. Dosedaj so spadale v različne organizacijske enote, imele so več koordinatorjev, zdaj pa bodo vodene le z enega mesta. Poleg tega vodstvo rudnika od projektov, ki jih pripravljajo razvojne skupine, veliko pričakuje, in bo zato njihovem delu posvečalo veliko pozornost. Naj sklenem: samo razvoj nam omogoča kontinuiteto dela in obstoja, pripravo novih delovnih mest in dejansko prestrukturiranje našega podjetja. Le razvoj nas bo ohranil v vrhu evropskega premogovništva."

PREDSTAVLJAMO VAM RAZVOJNE SKUPINE (1.)

Razvojna skupina za izdelavo jamskih prog

Vodja razvojne skupine za izdelavo jamskih prog je mag. Evgen Dervarič, njeni člani pa so ali so bili od ustanovitve skupine do danes Darko Kazija, Ciril Kemperle, Marjan Kolenc, Franc Planinc, mag. Mitja Ribarič, Damjan Selan, Pavel Skornšek, Božo Špegel, Simon Zavšek.

Mag. Evgen Dervarič je o delu skupine povedal: "Razvojna skupina za izdelavo jamskih prog deluje od septembra 1990. Takrat je bila narejena vizija dela skupine v prihodnjih letih. V ta namen je bil narejen program dela in mrežni plan aktivnosti. Osnovno vodilo delovanja razvojne skupine je tehnična, tehnološka in ekonomsko optimalna izdelava jamskih objektov. Pri tem smo izhajali iz dejstva, da je jamski objekt sinteza vrste dejavnikov; te smo sistematično združili v posamezne skupine, kot so naravni, tehnološki, projektivni in ekonomski pogoji.

Pri izdelavi jamskih objektov je osnovna težnja stabilnost objektov v času njihove življenjske dobe brez dodatnih posegov in

dragih sanacij. V ta namen smo izdelali kategorizacijo pogojev, ki jih določa delovno okolje, in načinov podgrajevanja jamskih prog. Tako lahko sedaj za vsa področja jame dovolj zanesljivo predvidimo potrebno nosilnost jamskih objektov in ekonomsko optimalno rešitev.

Delo razvojne skupine je bilo poleg tega usmerjeno na tale štiri področja:

- posodobitev opreme
- iskanje novih podgradnih materialov
- posodobitev obstoječih in razvoj novih tehnoloških postopkov izdelave jamskih prog
- organizacija dela

Na področju posodobljanja opreme smo v sodelovanju z drugimi institucijami razvili:

- podajalnik ločnega podporja,
- nov transportni trak s kontinuiranim daljšanjem,
- mešalno bazo za pripravo in transport gostih zaplavnih mas iz elektrofiltrskega pepela,
- posodobili mešalne baze za pripravo litega in brizganega betona,

- nabavili nov napreovalni stroj Woest Alpine AM 45 za izdelavo prog okroglega profila,
- naročili nov strgalni transporter za odvoz premoga iz delovišč pri izdelavi jamskih prog.

V fazi razvoja pa je tudi avtomatizacija odvoza premoga z delovišč priprav.

Na področju iskanja novih podgradnih materialov smo glede na zahteve po večjih profilih in boljši stabilnosti jamskih prog skonstruirali novo obliko ločnega podporja z velikostjo profila 14 m². Ta konstrukcija je v fazi testiranja v posameznih področjih jame. Z namenom izbire cenejših vrst opaža smo preizkusili armaturno mrežo, vendar ta pri sedanjem stanju tehnološkega postopka injektiranja oboda jamske proge še ni sprejemljiva. Preizkusili pa smo nove cenejše sortimente lesa za opaž (okroglice in polovičke). Poskusi so dali dobre rezultate in te vrste opaža so tudi za 50 % cenejše od obstoječih. Preizkusili smo tudi novo objemko za spajanje ločnega podporja, s

RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ - RAZVOJ

katero se nosilnost spoja poveča za okoli 30 %, vendar se konstrukcija spojke v pogojih rudniških jam v teh fazi ni obnesla. Razvili smo nove panelne plošče, ki zagotavljajo vodotesnost pri podgrajevanju jamskih prog. Dosedaj smo podgradili poskusno 7 metrov jamske proge, tako da te plošče še razvijamo. Zas utnjevanje jamskih objektov smo po nekaj letih ponovno priredili in vpeljali način injektiranja s poliuretantom, ki se je izkazal kot uspešno preventivno sredstvo za preprečevanje rušenja hribine v času podpiranja jamskih prog. Razvili in testirali smo nova poliestrska sidra. Praktičnega poskusa pa zaradi pomanjkanja sredstev za nabavo sider še nismo izvedli.

Pri razvijanju novih in izpopolnjevanju obstoječih tehnoloških postopkov izdelave jamskih prog smo ločeno obravnavali tehnološki postopek permanizacije in podgrajevanja z ločnim podporjem.

Pri postopku permanizacije smo razvili nov tehnološki postopek podgrajevanja jamskih prog z ločnim podporjem, sidri in brizganim betonom in nov tehnološki postopek obnove jamskih objektov z litim betonom in sidrnimi sistemi. Tako lahko danes pri permanizaciji jamskih objektov govorimo o dveh osnovnih tehnoloških postopkih:

- izdelava jamskih prog z armirano-betonskimi paneli
- permanizacija jamskih prog s pomočjo litega in brizganega betona v kombinaciji s sidrnimi sistemi.

Naša razvojna skupina je za te tehnološke postopke izdelala tudi tipske projekte.

Tehnološki postopki podgrajevanja z jeklenim ločnim podporjem so se v zadnjem času spremenili predvsem v pristopu k podgrajevanju. Številne geotehnične meritve in praktične izkušnje so pokazale, da je način podgrajevanja jamskih prog z naknadnim vgrajevanjem talnih lokov sprejemljiv le za določena področja jame, v pretežnem delu jame pa je osnovni pristop k podgrajevanju v takojšnjem podgrajevanju v zaključeni izvedbi z okroglo ali drugo obliko profila. Poleg tega je bilo v zadnjih letih veliko narejenega na področju izolacije in injektiranja pri izdelavi jamskih prog. Pozitivni rezultati - doseženo tudi do 90 % zmanjšanje jamskih požarov in pretesarb jamskih prog v zadnjih petih letih - so prinesli izolacijo in injektiranje praktično v vse jamske proge.

Razvijamo tudi tehnologijo izdelave prog v starem delu. Po treh opravljenih preizkusih smo sicer dosegli določene rezultate, vendar ti še ne zagotavljajo uvajanja tega tehnološkega postopka v redno proizvodnjo. Z delom bomo nadaljevali, saj je izdelava prog v starem delu bistvenega pomena pri nadaljnjem odkopavanju. Pričakujemo pozitivne rezultate predvsem v večji izkoriščenosti premogovega sloja (ncodkopani stebri).

Razvijamo tudi novo tehnologijo podgrajevanja z ločnim podporjem in podpiranjem z opažem iz armaturne mreže ter zapolnjevanjem oboda proge z gosto zaplavno

maso. Prvi praktični preizkus načrtujemo letos. Pri tem velja poudariti dejstvo, da se bomo lahko v prihodnosti izognili uporabi lesa za opaž, v jamske prostore pa bomo lahko vrnilo še večjo količino odpadnega elektrofiltrskega pepela.

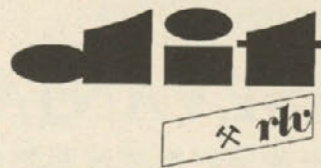
Pri podgrajevanju jamskih prog z armiranimi betonskimi paneli smo preizkusili **novo organizacijo skupnega dela** na dveh deloviščih pri primarnem in definitivnem podgrajevanju. Doseženi rezultati nove organizacije dela niso upravičili. Z vse večjim obsegom izolacijskih del pri podgrajevanju jamskih prog z ločnim podporjem se je vse bolj kazala potreba po novi organizaciji dela, ki bi temeljila na sproti izolaciji jamskega objekta. Poizkus nove organizacije dela je prinesel vrsto pozitivnih učinkov, tako da ga bomo začeli uvajati v redno proizvodnjo. Razvojna skupina za izdelavo jamskih prog je na podlagi analiz iz preteklega obdobja in analiz končanih praktičnih preizkusov izdelala tudi tehnične normative za porabo materiala in delovne sile pri izdelavi jamskih objektov v jamah RLV.

Delo razvojne skupine bo v letu 1993 usmerjeno v nadaljevanje nalog, ki smo jih v pretežni meri zastavili že v preteklem obdobju. Tako predvidevamo:

- nabavo vrtnalnice garniture za vrtnje sidrnih vrtn na napredovalnem stroju in črpalke za poliuretan in hitrovezne materiale za zapolnjevanje zruškov,
- šest praktičnih poizkusov, in sicer za podgrajevanje jamskih prog s poliesterskimi sidri in ločnim podporjem z modificirano obliko okroglega profila, strgalni transporter za odvoz premoga iz delovišč pri izdelavi jamskih prostorov, tehnologijo izdelave jamskih prog z zapolnjevanjem praznega prostora med opažem in hribino z gosto zaplavno maso, podgrajevanje jamskih prog z jeklenim ločnim podporjem modificirane oblike, podgrajevanje jamskih prog z ločnim podporjem večje teže, permanizacijo jamskih prog z mikroarmiranimi betoni ter
- stalno zmanjševanje gostote vgrajevanja ločnega podpora.

Poleg tega bomo nadaljevali in izpopolnjevali še pristope k projektiranju jamskih objektov.

Za konec naj rečem, da člani razvojne skupine za izdelavo jamskih prog od ustanovitve do danes dobro opravljajo svoje delo. To potrjujejo tudi doseženi rezultati, ki pa niso le posledica dela članov skupine, temveč tudi dela strokovnjakov vseh tehničnih služb in obratov rudnika."

Edina društvena organizacija v rudniku

Društvo inženirjev in tehnikov RLV je svoje delo v letu 1992 pregledalo na redni letni skupščini društva, ki je bila 14. januarja. Na njej so ugotovili, da je bil bogat društveni program, ki so ga zastavili leto poprej, v celoti uresničen, še bolj pa jih veseli, da se je v posamezne dejavnosti vključila večina članov društva.

Društvo si vsako leto zastavi dejavnosti na treh področjih, to so poljudna in strokovna predavanja, četrtkovi večeri in športno-družabna srečanja.

V letu 1992 so organizirali sedem predavanj. Januarja je mag. Franc Žerdin predaval o perspektivah rudarjenja v Sloveniji, februarja inž. Jože Dermol o možnih postopkih odžvepljevanja v TE Šoštanj, marca Jože Kortnik o rudnikih zlata v Južnoafriški republiki, aprila dr. Jože Stegnar, Liljana Mljač in mag. Boris Stropnik o problematiki tehnološko spremenjenih virov sevanja, maja dr. Poles o zdravem načinu življenja, novembra Srečko Meh, Saša Piano, Marjana Kopitar in Marjan Jedovnický o ureditvenem načrtu za odlagališče pepela in produktov odžvepljevanja in decembra Kristina Zupanc o novi lastninski zakonodaji.

Četkovi večeri so potekali v Lukovi vili, namenjeni pa so bili organiziranim ali prostim pogovorom na različne teme, strokovnim kolegijem in sestankom, pa tudi igranju družabnih iger in praznovanjem.

Športna in družabna srečanja so za vse člane društva najbolj zanimiv del njegove dejavnosti. To potrjuje velika udeležba članov na vsch prireditvah. Te pa so bile: turnir v igranju mini golfa, tekmovanje v veslanju na Turističnem jezeru, kosanje piknik, martinovanje in teniške prireditve. Tenis ima nasploh med člani društva veliko privrženecv. Lani je bil tako organiziran že tretji teniški turnir DIT '92, ki je imel tudi mednarodno udeležbo. Povezali so ga namreč še s srečanjem s člani drugih podobnih društev v Sloveniji in poslovnih partnerjev RLV iz tujine. V sklopu te dvodnevne prireditve so za vse udeležence pripravili multivizjsko predstavitev Slovenije in RLV.

Društvo inženirjev in tehnikov RLV bo tudi letos skušalo izpeljati dejavnosti na v uvodu omenjenih treh področjih in tako še naprej slediti svojemu motu, to je bogatjenju kulture druženja med člani društva in tudi navzen.

RUDAR

UTRIP KOLEKTIVA - UTRIP KOLEKTIVA

Jamska reševalna četa

REŠEVANJA LE ZA VAJO

Jamska reševalna četa našega rudnika, ki šteje 160 aktivnih reševalcev in 43 članov vodstva, tehničnega oddelka, inštruktorjev in oskrbnikov reševalnih aparatov, ni v letu 1992 sodelovala v nobeni akciji reševanja v rudniku, zunaj njega pa je pomagala le v eni akciji v TE Šoštanj. Imela pa je redne preizkuse usposobljenosti in preglede reševalne opreme. Svoje delo v preteklem letu so jamski reševalci sklenili sredi decembra lani na reševalni vaji, ki jo je vodil inž. Ivan Čuljak, pomočnik tehničnega vodje rudnika za proizvodnjo.

Vzrok za sklic reševalcev je bila eksplozija v jami, ki je povzročila večji požar. Do eksplozije pa je prišlo zaradi nepravilnega ravnanja pri transportu razstreliva po jašku Škale. Dimni plini so zajeli celotno jamo Škale, z izstopnim

uro so bili prvi reševalci že pripravljeni za vstop v jamo. Za preglede vseh jamskih prog in objektov na ogroženem področju je bilo formiranih osem poizvedovalnih ekip z reševalnimi aparati, ekipi protipožarnega voda

tem je po jami Škale že krožil svež zrak, uro in 57 minut po začetku vaje pa je bila jama Škale spet varna.

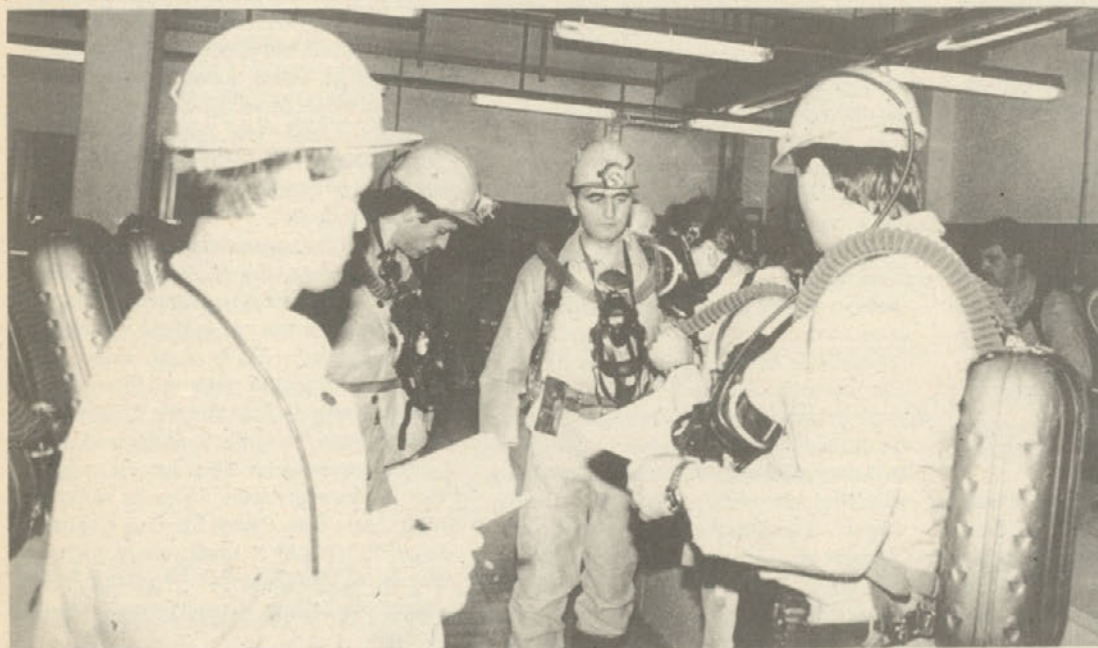
Med vajo je vodstvo reševanja ugotovilo, da pogreša sedem delavcev. Vse so reševalne

ekipe našle, oskrbele in jih prenesle v jamsko bazo, kjer jih je pregledal zdravnik, nato pa so jih reševalci prepeljali pod jašek v Novih Prelogah.

Vodstvo reševanja je ocenilo, da je bila vaja zahtevna, saj je morala vsaka reševalna ekipa v povprečju pregledati 3 500 metrov jamskih prog. Ocenilo pa je tudi, da je vaja zaradi dobrih radijskih zvez in dobre opremljenosti reševalnih ekip uspela.

Po opravljeni vaji so vsi udeleženci v njej sedli še k pogovoru ter ob tem opravili še majhno slovesnost. Enajstim članom jamske reševalne čete so namreč podelili spominska darila za njihovo dolgoletno požrtvovalno delo v četi. Prejeli so jih Franc Grudnik za 22-letno članstvo v četi,

Vlado Pavlica za 18 let staža, Jurij Tovornik za 17 let, Franc Vocovnik za 16 let, Viktor Jurič in Franc Videmšek za 13 let, Milan Pirc za 12 let ter Safet Mašanović, Mile Đurišić, Josip Sili in Zdenko Založnik za 10 let. Reševalci, ki so bili člani čete nad 15 let, so prejeli še bronasti kipec rudarja, Franc Grudnik pa je za več kot 20 letno delo v četi prejel srebrnega.

Usposobljenost reševalcev meji že na rutino. (Foto L.Ojsteršek)

zrakom v zračilni postaji Hrastovec pa tudi del zraka proti jami Preloge in proti zračilni postaji Pesje.

Na ogroženem področju je bilo v trenutku eksplozije 14 delavcev, ki so to nedeljo opravljali redna dežurna in remonta dela v jami.

Ob 4. uri in 45 minut je prišlo iz jame sporočilo o eksploziji in nato je bil v varnostno informativnem centru pri dežurnem delavcu rudnika sprožen alarm. Nekaj minut čez peto

ter ekipe za transport, zveze, prvo pomoč in jamsko bazo. V reševalno vajo so se vključili tudi člani rudniškega industrijskega gasilskega društva, ki so poskrbeli za gašenje od zunaj.

Skupno je v tej reševalni vaji sodelovalo 120 članov jamske reševalne čete in 26 gasilcev.

Ob 6. uri je reševalni ekipi protipožarnega voda uspelo v jami preusmeriti požarne pline na ventilatorsko postajo Pesje in hkrati zapreti dostop zraka po izvoznem jašku Škale. Pol ure po

POVZETEK PROIZVODNJE ZA MESEC JANUAR 1993

OBRAT	PROIZVODNJA			VIŠEK na osn. načrt	PRIMANJK. na mes. načrt	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnov. načrt	mes. načrt	doseženo			na osn. načrt	na mes. načrt	
PRELOGE	131.100	128.000	145.670	14.570	17.670	111,11	113,80	7284
PESJE	60.200	72.000	66.330	6130	-5670	110,18	92,13	3317
ŠKALE	96.300	100.000	105.020	8720	5020	109,06	105,02	5251
PRIPRAVE	18.000	20.000	23.780	5780	3780	132,11	118,90	1189
RLV	305.600	320.000	340.800	35.200	20800	111,52	106,50	17.040

UTRIP KOLEKTIVA - UTRIP KOLEKTIVA

Aktiv invalidov

ZGODBA ŠE NIMA (SREČNEGA) KONCA

Zdaj jo menda že vsi poznate. Zgodbo o težavah naših in vseh delovnih invalidov po sprejetju novega pokojninskega in invalidskega zakona namreč. Podrobneje smo jo opisali v 26. številki Novic, ki so izšle 2. decembra lani. Takrat smo napovedali končno srečen konec te zgodbe, pa vendar se je že kmalu v januarju pokazalo, da konec še ni blizu. Aktiv invalidov našega rudnika je namreč z Ministrstva za delo Republike Slovenije, natančneje od gospoda Marka Štrovs, svetovalca vlade pri tem ministrstvu, prejel odgovor, da njihovim zahtevam ni mogoče ugoditi.

A invalidi tudi tokrat niso odnehali. Gospoda Štrovs so povabili medse in spet se je - kot na novembrskem pogovoru s predstavnikoma z Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje - pokazalo, da papir prenese (skoraj) vse, v pogovoru na štiri oči pa se (skoraj) težko kaj zamolči. Še posebno, če te sogovorniki vlečejo za besedo in hočejo priti resnici do dna.

Tako je namreč bilo v četrtek, 14. januarja, ko so predstavniki naše kadrovske-socialne službe, Dušan Zapušek in Franc Novak, rudniških invalidov ter invalidov iz ESO in Sipaka gosta postavili pred dejstvo. Opisali so mu novembrski pogovor in natančno navedli, kaj sta takratna gosta obljubila. Namreč to, da bosta vso zadevo sporočila na Ministrstvo za delo, kajti ono je tisto, ki lahko zadevo uredi. In zdaj cukrček vsega tega: Marko Štrovs je povedal, da temu ni tako in da lahko vso zadevo uredi Zavod. Tako! Ker pa se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, se je tudi tokratna, na trenutke že vroča in nestrpna razprava, ohladila in umirila. Posebno po tem, ko so sogovorniki nekako našli skupen jezik in je gost zagotovil (!), da bo Zavodu poslal poročilo s tega pogovora in v njem posredoval drugačno tolmačenje spornih členov novega zakona, 292. in 297. Sestavljalca zakona je namreč s tema dvema členoma dejansko hotel, da invalidi, ocenjeni do 31.3.1992, ne izgubijo nadomestil in da se jim ta ustrezno revalorizirajo. V Zavodu pa so ta dva člana očitno razumeli drugače.

Smo zdaj vendarle pred koncem te zgodbe? Počakajmo, da birokratski mlini zavrtijo svoja kolesa.

Potem, ko je gost odšel, so rudniški invalidi še posedeli in se pogovarjali še o eni zadevi. To je o renti in o upravičenosti delavcev, ki so se pri delu poškodovali, da pravico do nje uveljavljajo. Za razlago so prosili samostojno pravno referentko v naši pravni službi diplomirano pravnico Andrejo Arandelovič. Pripravila je pisno razlago, ki jo v celoti objavljamo.

Kaj je renta in kdaj smo do nje upravičeni

Odškodninska renta ima pravno podlago v Zakonu o obligacijskih razmerjih, ki v 188. členu določa, da ima v primeru smrti, telesne poškodbe ali okvare zdravja odškodnina praviloma obliko denarne rente. Renta se določi v primeru osebne škode, kadar je škoda trajna

Marko Štrovs

in je ni mogoče točno izračunati vnaprej. 192. člen ZOR določa, da ima oškodovanec, ki je tudi sam kriv, da je škoda nastala ali da je bila večja, kot bi sicer bila, pravico le do sorazmerno zmanjšane odškodnine (mesečne rente).

Kdo je rentni upravičenec v skladu z Zakonom o obligacijskih razmerjih?

Pravico do mesečne rente ima vsak delavec podjetja, ki je utrpel nesrečo pri delu, zaradi katere trajno prejema manjši OD (zaradi invalidske ocenitve ali upokojitve, ki je posledica delovne nezgode) in za katero je podana objektivna ali krivdna odgovornost podjetja. Mesečno rento lahko zahteva oškodovanec v treh letih po tem, ko je začel prejemati manjši OD, v nasprotnem primeru mu zahtevke za uveljavljanje mesečne rente po 376. členu ZOR zastara. Delavec, ki je sicer rentni upravičenec, vendar svoje pravice ne uveljavi pravočasno (v treh letih po tem, ko je izvedel za škodo in povzročitelja), ne more zahtevati mesečne rente niti v naprej, ker mu je terjatev po zakonu zastarala.

Za delovno nezgodo oz. nesrečo pri delu se po ZOR šteje le tista nezgoda, ki jo je delavec utrpel na delovnem mestu pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem svojega dela oz. pri opravljanju dela s povečano nevarnostjo, tako da ne nosi rizika oškodovanec, kadar ni nihče kriv, temveč tisti, ki se ukvarja z nevarno dejavnostjo, to je podjetje; za razliko od zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po

katerem se za delovno nezgodo šteje tudi nesreča delavca na poti na delo.

Odgovorna oseba - podjetje - pa se lahko v celoti ali v sorazmernem deležu oprosti odgovornosti, kadar dokaže, da je k škodnem dogodku v celoti ali deloma prispeval oškodovanec, tretja oseba ali višja sila. Včasih tudi zadostuje, da škoda, ki je nastala pri obratovanju, ni nastala iz lastnosti povečane nevarnosti. Za višjo silo se pojmuje dogodek, ki je izreden, nepričakovan, neprepredljiv in nepremagljiv in izvira od zunaj (ne od nevarne dejavnosti).

V takšnem primeru je podjetje dolžno plačevati oškodovancu mesečno rento le v tistem sorazmernem deležu, za katerega je podana objektivna odgovornost (npr. 50 % nesreča pri delu, 50 % oškodovančeva sokrivda, ker je kršil predpise VPD) ali pa mu je sploh ni dolžna plačevati, ker ni odgovornosti podjetja. Na kratko povedano, ni vsak delavec, ki ima priznana A nezgodo hkrati tudi upravičen do mesečne rente. Pri tem sta pomembna dva kriterija: pomanjkanje odgovornosti podjetja in vzročne zveze med škodnim dogodkom in posledicami, upoštevati pa je treba tudi zastaranje terjatev.

Kot že rečeno, mesečna renta se uveljavlja in odmerja po Zakonu o obligacijskih razmerjih, ki temelji na odškodninskih načelih in je popolnoma samostojen, neodvisen in nevezan na nov Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ta nov zakon v nobenem primeru ne vpliva na pravno podlago mesečne rente, vpliva le na njeno višino v konkretnem primeru, pač glede na to ali je novo nadomestilo rentnega upravičenca enako, nižje ali višje od starega nadomestila.

To pomeni, da bodo vsi delovni invalidi, ki so hkrati rentni upravičenci ter prejemajo nižje nadomestilo po novem zakonu o PIZ, lahko uveljavljali višjo rento, ta pa bo bremenila podjetje.

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Odgovorna urednica Diana Janežič - Tehnično urejanje Ivo Avberšek - Hans - Naslov uredništva RLV, Partizanska 78, 63320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15 - Naklada 4000 izvodov - Tiska Tiskarna Bizjak Velenje. Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

PREBRALI SMO ZA VAS - PREBRALI SMO ZA VAS

Zgodilo se je - Na gradbišču novih Prelog, kjer naj bi do leta 1985 zrastle glavna nadomestna rudniška objekta, je predsednik republiškega komiteja za energetiko Dragan Petrovič, 22. januarja 1980 dopoldne zasadil prvo lopato pri izgradnji novega jaška. S tem je obeležil pomemben trenutek v nadaljnjem razvoju rudnika lignita Velenje in z njim tudi slovenske energetike. Jašek bo globok 422 metrov, predstavitev rudniških objektov pa bo omogočila postopen odkop okrog 70 milijonov ton lignita. Nadomestni objekti v Novih Prelogah so bili svečano predani namenu 21. decembra 1986.

Kolikšen delež domače industrije - S Stališča nacionalne ekonomije pri prepotrebni izgradnji čistilnih naprav v TE Šoštanj ni pomembno samo to, kdaj, po čem in za čigav denar jih bomo izgradili, temveč tudi s kakšnim deležem domače industrije. Tu pa se precej zatika in včasih daje vtis, kot da ne znamo delati ali pri tem projektu ne želimo sodelovati. Poglejmo, kako je potekal dosednji razvoj TE Šoštanj: pri blokih 1,2 in 3 je bil delež domače industrije 10%, pri bloku 4 20%, pri bloku 5 pa že 45%. Pri projektu izgradnje čistilnih naprav se je treba zavedati tudi, da je sedaj pojem "domače industrije" zožen samo na Republiklo Slovenijo. Si lahko predstavljamo kakšne posle in zasluzke bi lahko imeli vrsto let gradbeništvo, del industrije in projektantov, posebej če vemo, da je cel projekt vreden najmanj 400 milijonov DEM! (zbral M. Žolnir)

Trendi svetovnega gospodarstva v letu 1993 (povzeto po avstrijski gospodarski reviji OPTION) - Turizem, gradbeništvo, papirna industrija in področje embalaranja so v krizi. Še marsikaj pa je narobe tudi drugje. Težave ima računalniška, avtomobilska in letalska industrija. Vsi iščejo rešitve v dogovarjanju s svojimi nekdanjimi najmočnejšimi konkurenti za kapitalsko povezovanje in "joint venture", to je skupno investiranje. Deloma so vsi ti razvojni trendi cenena kopija osemdesetih let, predvsem takratnega divjega pohlepa po prevzemu in zavojevanju novih tržišč. V takšno obnašanje, v sklepanje partnerstev s še do včerajšnjimi tekmeci, silijo proizvajalce velikanski stroški za raziskovanje in razvoj ter vedno več nacionalnih in mednarodnih predpisov in regulacij. Med gigantskimi korporacijami in malimi specialisti prihaja do polarizacije. Srednje velika podjetja so pri tem žrtvovana, če ne reagirajo pravočasno. Odlični primer, ki ponazarja to hitrost dogajanja, je letalski promet. Na prelomu stoletja ostajajo rentabilne samo še "mega-zveze", najvažnejši medcelinski letalski poleti in male regionalne povezave. Za nepripravljene letališke uprave in letalske prometne organizacije je ta razvojni trend vsekakor prehitro nastopil.

Prihodnost evropskih premogovnikov - Prihodnost premogovnikov povezanih v EGS

je v veliki meri odvisna od političnih dejavnikov. Nihče ne ve ali bodo še obstajale različne komisije, subvencije, se bodo obrzale pridobljene pravice, kako bodo reagirale nacionalne vlade in njihovi politiki, kaj bo ustrezalo državni ekonomski politiki. Eno pa je gotovo - brez podpore vlad bo samo s vskalkuliranjem osnovnih transportnih in materialnih stroškov le tretjina premogovnikov EGS, na čelu z britanskimi, sposobna zdržati v ostri konkurenci, ki vlada v premogovništvu v svetovnem gospodarstvu.

Vzrok za vse te težave je tudi dodatnih 550-580 milijonov ton premoga, ki naj bi jih med že znane količine prinesle še Azija - predvsem Kitajska -, Južna Afrika in Avstralija. Zahvaljujoč neizobraženi in poceni delovni sili, velikim investicijam, stroškovno ugodnim delovnim postavkam, ceneni morskim transportom bodo še letos in celo desetletje izvozi premoga iz teh dežel nenehno dotekali in uspešno parirali nepripravljeni in težko spreminjajoči se konkurenci. Zato bi se utegnili tudi izvoz premoga iz Vzhodne Evrope do leta 2010 prepoloviti. Do takrat bi moral celo dosedanji prvi premogarski izvoznik, Poljska, gorivo že sam uvažati. Drugi pravi kupci premoga v tem desetletju pa so: Latinska Amerika, Južna Koreja in Japonska. Dežela vzhajajočega sonca bi za dodatne termoelektrarne na premog do leta 1995 še vedno potrebovala do 15 milijonov ton premoga na leto.

Svetovno elektrogospodarstvo - Do konca stoletja bo skoraj eno tretjino razpoložljivih elektroenergetskih kapacitet postavljenih v Aziji, in to predvsem na Japonskem in v Južni Koreji. Britanski proizvajalci električne energije se bodo do konca marca 1993 pogajali o novih pogodbah z vlado. Vsekakor imajo zanimive pogajalske strani: elektro proizvajalci si želijo pogodbe z dolgo dobo veljavnosti, podjetja za oskrbovanje z energijo pa so nasprotno za distribucijo električne energije po čim bolj razumnih, nižjih cenah. Vlada, ki profitira pri prodaji preostalih energetskih objektov, seveda želi pravočasno rešiti premogovnike. Nadzorni, inšpekcijski organi bodo želeli čim manj posegati v to sršenje gnezdo. In na vrhu vsega, kot "sol v juhi", je tu še vedno problematičen in nekonkurenčen britanski premog.

Leta 1993 bo drugod v znamenju različno široko zastavljenih privatizacijskih poizkusov: irsko elektro združenje bodo verjetno razprodali, španska vlada radodarno ponuja nove ENDESA deleže. Finančni položaj italijanskega ENELa je povsem odvisen od možnosti prodaje. Francija si bo v letu 1993 belila glavo z izvozom viškov električne energije iz atomskih central. Nemške firme bodo poskušale srečo na prejšnjem vzhodnonemškem trgu, s prodorom na češko in slovaško tržišče pa tudi na druga tržišča vzhodne Evrope. (zbral M. Lipičnik)

Industrijsko gasilsko društvo RLV

LETNA KONFERENCA DRUŠTVA

V petek, 29. januarja, so se na letni konferenci zbrali člani industrijskega gasilskega društva našega podjetja. Po uvodnem pozdravu predsednika so potrdili predlagano delovno predsedstvo. Konferenco je potem vodil Egidij Petretič, člana delovnega predsedstva sta bila Jože Županec in Alojz Jošt. Dnevni red konference je zajemal letno poročilo, blagajniško in nadzorniško poročilo, poročilo verifikacijske komisije, razrešitev upravnega in nadzornega odbora ter volitve novega. Letno poročilo je podal predsednik industrijskega gasilskega društva Marjan Pogorevc.

Poleg rednih nalog, ki jih opravljajo naši gasilci, so imeli lani dve taktični vaji: DIK - Klasimica v Pesju in vajo PLP 92. Rudniški gasilci pa po potrebi posredujejo tudi izven območja rudnika - lani na primer v požaru v kinodvorani. Veliko ur so porabili ob pregledih hidrantov in hidrantnega omrežja, gasilske opreme, gasilnih in dihalnih aparatov, pomagali pa so tudi pri poučevanju in preverjanju znanja delavcev.

Letnemu poročilu sta sledili nadzorniško in finančno poročilo ter razprava o njih. V njej je med drugimi referent za požarno varnost v RLV Milorad Šikman nakazal nekatere probleme, predvsem glede stroškov servisiranja opreme.

Na konferenci so bili prisotni tudi člani bližnjih gasilskih društev ter občinske gasilske zveze kot gostje pa gasilci iz Hrastnika in Trbovelj. V svojih razpravah so našim gasilcem najprej čestitali za minulo 60-letnico delovanja in izrazili željo po še tesnejšem sodelovanju.

Enoglasno je bila nato izglasovana razrešnica staremu upravnemu in nadzornemu odboru in izbrano novo vodstvo industrijskega gasilskega društva RLV.

Upravni odbor sestavljajo: predsednik Marjan Pogorevc, podpredsednik Milorad Šikman, tajnik Danica Pogorevc, blagajnik Marta Pečecnik, poveljnik Franc Špeh, podpoveljnik Jože Pogorevc, orodjar Jože Županec, referent za stroje Martin Pečecnik in član upravnega odbora Viktor Kralj.

Člani nadzornega odbora pa so: predsednik Egidij Petretič, člana Bogdan Rednak in Alojz Jošt, namestnika pa Ludvik Kovač in Stanko Grabner.

Predsednik upravnega odbora in poveljnik sta tudi delegata v skupščini občinske gasilske zveze Velenje.

Novi predsednik Marjan Pogorevc je nato podal plan dela gasilske čete RLV za leto 1993.

Najpomembnejše naloge v njem so:

- vaje, obrambni načrti, izobraževanje članov, kontrolni pregledi hidrantov in hidrantnega omrežja, preventivni pregledi objektov RLV, preizkusi sklicev gasilcev (računalniško in ročno), priprave na XII. gasilski kongres, priprave na tekmovanja in tekmovanja, pridobivanje novih članov (15-20), sodelovanje z jamsko reševalno četo in izvedba skupne reševalne vaje z jamskimi reševalci.

Po končanem uradnem delu konference so se naši gasilci zadržali na kratkem srečanju z gosti. Razšli so se z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Drago Kolar

LITERARNA PRILOGA

France Prešeren

GAZELE

6

Al' bo kaj pognalo seme, kdor ga seje, sam ne ve;
kdor sadi drevo, al' bode zred' lo veje, sam ne ve.

Se pod stropom neba trudi let' in dan nomad;
al' pa konec leta bode kaj prireje, sam ne ve.

In kupec po svetu hodi, al' pa kaj dobička bo,
za blago kadar gotove d' narje šteje, sam ne ve.

In vojščak, ki ga trobenta vabi med kanonom grom,
kaj plačilo bo vročine, ran in žeje, sam ne ve.

Lej, tak pevec teh gazelic, al' jih bereš ti al' ne,
al' pri njih srce ledeno se ogreje, sam ne ve.

In al' veš, da ti ga vnemaš, ti mu pevski ogenj daš,
al' se smel bo razodeti vsaj pozneje, sam ne ve.

Josip Bačić-Savski

IJESENSKA IMPRESIJA

Svet strašansko hiti...
Vse bolj umazano, negativno
postaja okolje.
Ali so zastoj molitve?
Ali bodo zastoj tudi volitve?
Kot, da se vse, vse bolj maja in
postaja, vse bolj relativno.

Če ne bi bilo navidez lepih rumeno -
zelenih, umirajočih jesenskih barv,
vse bilo bi bolj sivo, blede, črno,
vse bilo bi nenaravno -
še bolj klavrno.
Če ne bi bilo nekaterih, razumevajočih
pogledov, ljubeznivih nasmehov,
še več bilo bi razprtij in grehov.

Ko se sprašujem, vse bolj kot plima
narašča moj človeški sum.
Kaj boš imel od vsega navidez lepega
človek novoveški,
ko ti bo dušo in srce
zapustil tvoj lastni um?

Kam, sprašujem se kam, ta svet tako hitro,
vse bolj hitro gre?
Ali je res, da ga že vrag za silo
kot muhe žre.
Srečen sem, ker moje oči
vidijo lepši svet
v nekaj nevidnega odet.

TOLAŽBA

Zaman sem tekel. Vlak je ušel skupaj
s poletjem. S poletjem ljubezni!
Izgubljenost je ostala...
Zvedel sem. Nekatere stvari
so neponovljive do solz.
Sedaj vem, ko vrtnice cvetijo ostane
upanje in po poteh spominčic
še in še trnov, toda krč, včasih rahla
bolečina, molk, sivina greni sedaj.
Zagledam se v staro trto, ki zmeraj
zori novo vino in ko zapiska vlak,
zaslišim nasmeh ljubezni...
Zasmejim se napit in streznjen,
zagledan v belino obstoja in sanj.

Stojan Špegel

*Deliš usodo časa
v klasju neskončnih polj
se dviga tvoje blede lice
za žarki
imaš voljo
radost
strasti
in svojo bolečino
ko pa zapiha veter
te vije z ostalimi bilkami.*

*Pride leto
ko dekleta postanejo
vsa opojna napeta
s pogledom
uničujočega ognja savan...
Pride tisto leto
ko ostanejo tihi izvirkci
naskrivaj pripravljeni v njihovih
minevajočih kotičkih
kakor vsako pomlad
obnovljena gnezda lastovk...
Nek tuj moški
s katerim ne boš nikoli delila
svojih sanj
je v tebi opazil trepet...*

*Ne ženi si k srcu
ko boš ostal sam v misli
polni ognja in trepeta
kajti tako si želel sam
prelivajo se občutki
razgaljeni do konca v tvoji duši
silijo ti razum
da izreče
da izpljuva
vso erotičnost
celega pesnika*

*Sem sestavni del tega obstoja
v etru plava moja podoba
prijateljstvo med nama je
nedeljiva kozmična mreža
in kot tvoj opazovalec sem vključen
s svojo zavestjo v obrazce verjetnosti.
Mojo samoto ne utesnjuje materija
v abstraktnem pogledu je to misel
o individualnosti in celovitosti
in moral bom prestopiti njeno pregrado.
Sem sestavni del tega obstoja
s svojo prisotnostjo združujem večere
ki so nam skupaj namenjeni.*

B. S.

saj bodo vprašali
kdo si bila
nekoč

ko več
ne bo mogoče skriti
vseh teh sanj

in bo dovolj
izgovorov
in strašnih ur

le kar naj vprašajo
odgovora ne vem

saj te dekle
več ne poznam
in tudi ti
zame več ne veš

ne smeš

misli preženem
kot izgubljeno ptico
nemega večera

ne maram
da mi še naprej
pišejo pravljico
ki sem ji že tolikokrat
spremenil podobo

zaletavajo se vame
in te slikajo

nočeš pobegniti
ne daš miru
hladnega in boječega

tudi k sebi me ne jemlješ
segam za teboj
hlastam za tvojo dušo

z jutrom
vstane minevanje
nedoživetega

vžgem motor
in se odpeljem na ših

ob uri
ko izginja
tvoj obraz
za tančico
začetih sanj
dobi novo podobo
v nekem drugem svetu
brezplodnih upanj

razbit kozarec
poznega popoldneva
boleče odjekne

štejem črepinje
in nama želim
toliko sreče

vsakemu pol

Na pokošeni travi slišim divje konje. Odrezane bilke ječijo
pod kopiti.

Senca prekriva zelen travnik. Na njem so bele marjetice.
Kar črno jih je.

Po venah teče Jeruzalemčan. Rad bi zaspal, pa nimam miru.
Zatiskam oči, vidim drug svet in ti želim - lahko noč!

Marjan Lipičnik

NASTANEK

Sprva. Še preden je bil začetek in so se začele težave, je bilo vse prezgodaj, da bi lahko kdo dvomil o obstoju. Nikogar ni bilo, ne muhe, ne dvomljivca, le-tu in tam kak droben, osamljen, prostor in Nič.

Tega je bilo vsepovsod okrog in naokoli polno in nič ni bilo videti, da bi bilo kdaj konec tega stanja mirovanja. Mir se je razlegal od enega, skozi drugega, do naslednjega popolno ničnega brezprostora, na daleč ter od blizu in razdalje so se zdele kratke. Skozi nestvarni brezprostor, tja čez, skozi prazno votlost in neodmevnost, ne da bi se malce premaknil števec za brezmejne meje med svetlobnimi stoletji.

In svetloba je bila sama po sebi nična in brez pomena. Le čemu osvetljevati nekaj, česar ni, nekomu, ki ga ni.

Utrujeno so capljale ogromne dimenzije same zase, kot bi se spozabljale, da so tukaj in tam, da izmerijo razdalje in bližnjice so bile povsem običajne skozenj in dlje, kamor se je zljubilo Nikomur.

Nihče ni vedel, od kdaj je tako in zakaj ni drugače, kot je bilo, saj od nič drugače, ne more biti niti več in niti manj neskončno prazno.

Razdalje in obdobja so se v neredu zmešala medseboj in kar naj bi trajalo, je bilo dolgo in daleč, kar naj bi bilo oddaljeno, se še ni zgodilo, v brezmejnosti nedosegljivo in nestvarno. Negotov občutek je vzbujal nelagodnost, da je tam daleč nekje skrita le preteklost, do katere se je prišlo skozi oddaljenost razgledov in obetov.

Potlej se je stopil čas in razdalje so se porazgubile same vase. Kot bi pihnil, se je iz grobega in vseobsegajočega ničesar storil začetek, kjer se je iz brezprostora, iz nesmislov in iz trenutka, manjšega, kot je najmanjša vseh enot, skozi manjše, kakor je šivankino uho, neskončno manjše, kakor skozi grlo peščene ure, izcimil in prelil prostor in čas in od vsega tega, kar je proo.

Nenadoma se je vse, kar je bilo prej, vzvalovilo in izvilo skozi edini možni izhod in takrat postalo prihodnje, glede na skromno spočetje in točko, kjer se je vse skupaj lahko pričelo.

Tedaj, in kolikor dlje gre stvar od tistikrat v prihodnost, toliko dlje so tisti davni trenutki odmaknjeni od takrat še nazaj.

Prah, ki se je iztočil iz mnogokrat bolj ogromnih brezprostorov, kjer niti razdalje niso imele smisla, se je nakopičil blizu točke, kjer se je vse začelo. Kup je rasel in rasel v višino in širino, da se je vedno bolj vsipalo z vrha in

z njegovih prestrmih bregov in vlaga, ki je prišla zraven in zmočila posamezne delce, je vse skupaj zapackala, da so se delale grude in grude na grude in te so se šele zvalile po pobočju s takšno silo, da so se zakotalile še kakšnih sto sežnjev stran in prah se je znova usedal nanje, saj se je vsepovsod zelo prašilo.

Zgoščen prostor, ki je rasel iz velikanskih neprostorov, je bil toliko bolj natrpan, da so se tudi stvari, ki jih ni bilo v prejšnjih neobstoječih stanjih, zgostile do maksimuma in prahu je bilo vedno več kot dovolj.

Z usedlinami je narasel tudi trenutek in od tedaj naprej se je tudi čas odkotalil na vse strani in rasel kakor kup peska.

Zrasli so tudi kupi prahu in se prelili čez bregove prostorov, kjer ni bilo prej ničesar, razen sedaj nanovo ustvarjenega prostora, ki je še toplo votel zeval in čakal kakršnekoli že blagodejne zapolnitve.

Mastne grude so se potočile kamorkoli že, tudi tja, kjer še ni bilo ničesar in tja, kjer so že bile grude in trkale so ena ob drugo, da je bilo teh grud še več in več. Tudi tam, kjer so se kotalile, so za sabo puščale sledove in prah se je lepil vsepovsod po njih in po njihovih sledovih.

Ob trkih kotalečih se gmot se je vzdigovala kadeča se megla, ki je zapolnila vse špranje skozi prostor in vsepovsod je vel čuden veter, kakršnega ni bilo nikoli poprej in nanosil je v skotaljene gazi toliko sipkega gradiva, da so se delali debeli zameti.

V povsem novo nastalo okolje, kjer ni bilo nikdar česarkoli, se je nasulo in nateklo, ter naposled zabilo čez vrh materiala, ki se je še kar naprej vsipal in vsipal.

Sedaj je bil ta prostor, ki ga prej ni bilo, poln in polnili so se drugi prostori poleg prvega praprostora, ki je nastal iz Ničesar in se v nekem čisto novem vrstnem redu množili drug poleg in vrh drugega, vse povprek in križem semtertja.

Malo stran od tukaj, kakšnih par lučajev vstran od tega mesta, si je Tinček sam pripeljal malo leseno samokolnico, katero mu jo je dedek stesal, do peska, ki je ostal od gradnje in mu sedaj za igro služi.

Zornil je rdeče, rumene in modre plastične lopatice, grabljice in modelčke na kup in se takoj urno lotil običajnega razvedrila. Metal in ril je z otroškimi orodjem, delal ceste, luknje in utrdbe in vsipalo se je čez in čez in vse povprek in križem semtertja.

S tega kupa se je vsipalo naokoli in delali so se novi kupi in Tinček je kopal in kopal, dokler ga ni poklicala mama.

Josip Bačić-Savski

SKRIVNOSTNA POT

Ko je bilo že dosti postorjenega in še pred koncem sveta, je šel Adolar S. svojo pot med groznimi kupi. Sprehajal se je med gomilami ožganih reči. Glava se mu je stegovala po bližnjicah časa, kakor oblaki dimnih zaves, sam si je govoril, ko je šel: "Ali je mogoče, ali mogoče, da je tu med temi gomilami začetek in konec hkrati? Ali je prav, da edini jaz grem na pot, drugi pa me le spremljajo s pogledi? Ali je prav, da edini jaz za vse doživljam razpad štrlečega časa v različnih oblikah svoje primitivne izvirnosti in super dosežkov sedanje pregrešnosti?"

Karkoli bo, šel bom do zadnjega svojo pot med temi gomilami nečesa, za kar ni besed.

Včasih se mi zazdi, da so okoli mene že odslužene stare vetrnice ali grozne gomile pepela pomešane z gozdovi. Včasih se mi spet zazdi, da so bile prej lepe razkošne naselbine. Sedaj skozi prazna strgana okna in vrata veter razvija svoje tone, kot je to počel v gozdovih na začetku..."

Kot je videti, Adolar nerad gre naprej; kot da bi se raje vrnil v zgodovino, preteklost. Iz tega je tudi sklepati, da ima dober spomin. Obotavlja se.

"Vem, da tudi tokrat ne grem sam. Z menoj je ON, ki me spremlja v dobrem in slabem. Poiskal bi pravzaprav kakšno drugo gojišče za svoje micelije. Dobro se še zavedam, da ne rabim teh preobilnih ostankov z mize skreganega časa, toda še vedno zaupam skrivnosti moje poti, da me bo rešila in vse tiste, ki me spremljajo, zaradi katerih tudi grem, rešila negotovosti, ki zmeraj izvira iz napačnega spoznanja.

Tudi vodnjak je bil večkrat skaljen, v stari in novejši zgodovini pa se je spet zbistril. Zato ni rečeno, da je med temi rečmi, namreč kupi in gomilami, moj in njihov konec.

Poglejte, kaj je vse tu! Enkrat se mi zazdi, da so same knjige, papirji, drugič robovi predpotopnih živali pomešani z robovi strojev, ki so jih zamenjali.

Tistih, ki me vidijo, sicer ne vidim, ampak tu, med temi kupi so razen mene živa bitja, so še živa bitja. Od česa živijo Bog ve. Verjetno od drobtinic ali micelijev. In tu poleg enega kupa me pozdravlja "domača" štirinožna žival, gleda me kot izgubljenca med svojo vrsto."

Vem, da je to opisovanje Adolarjevega potovanja za mnoge nezanimivo, posebej za tiste, ki ga nočejo videti, takšni so še tudi, takšni so bili ves čas, tudi v času, ko si je Bog privoščil živeti kot človek med ljudmi. Zato ni nič novega, ampak zanimivo je, da se že stalno ponavlja, da gre eden svojo križevo pot za vse druge.

Vedno je nekdo nekaj prestajal za svojo vrsto. Prestajal gorje, vedno upal na boljše in na tej poti umrl. Prav tako kot danes.

Krokar

BALADA

Mrzel dan in mrzla noč.
Hrepenenje šlo je slepo v
ulico pohlepa.
Kaj storil sem, da vse se
mi zapleta?
Le kdo je kriv, da v rožcah
ni več zadovoljstva?
Ko človek ne spozna
več lastnih čevljev
priznati mora;
to ni sreča.
In tebe ni, ne veš
kdo utaplja v
tekočini se resnice, ker sidro
si mu dvignila
iz morja užitkov...

PRAZNINA

nocoj je čas
ko zvezde naj umrejo
res ne želim imeti svetle te noči

zakaj sem tukaj spet tak sam, kres miru
zakaj mi ne odprejo spet poti

odšel bi rad - tu nimam kaj početi
razmigati si hočem vse kosti
oditi moram, nič jim ne verjamem
da vse je dobro, kar se tu godi

oblaki črni, skrijte me pred luno
ne morem ji več gledati v oči
nevihto dajte, bliska, groma, toče
da moj si duh nabere spet moči!

Karel Čretnik

PRIDITE V GLEDALIŠČE

(Ob 30. letnici delovanja amaterskega gledališča Velenje)

Gledališče? Iz korena te besede izhaja, da hodimo v gledališče nekaj gledati. Sedaj smo pa tam! Za gledališče torej potrebujemo dve vrsti ljudi: take, ki se kažejo na odru in take, ki pridejo te prve gledat. In kaj naj rečem o gledalcih? Eno je gotovo: vsi, profesionalci in amaterji, smo najbolj veseli, kadar je gledalcev čim več - najboljše kar nabit polna dvorana. Pa ne samo zaradi tega, ker je vsak gledalec plačal vstopnino in tako pripomogel, da bo profesionalec morda dobil boljšo plačo, amater pa kakšen sendvič in dva deci belega ali črnega ... Profesionalci in amaterji (od sedaj naprej igralci - seveda vsak na svojem nivoju) so veseli polne dvorane zato, ker želijo z igro, ki jo igrajo, gledalcu nekaj povedati, mu morda "dati misliti", ga zabavati, razvedriti ali mu predramiti notranje vzgibe...

Igralci so sploh čudni ljudje, kot pravijo. Nekateri res, večina pa je takih, kot smo navadni zemljani, le njihov življenjski ritem je malo drugačen. Igralci več spijo čez dan kot ponoči, čemur se seveda ni treba čuditi. Predstave so ponavadi zvečer. V soboto zvečer, 16. januarja, je na primer v Velenju gostovalo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Igralci so prišli v Velenje že ob 17. uri.

Predstava se je začela ob 19.30 in se končala ob 22.20. V Novo Gorico igralci verjetno niso prišli prej, kot ob dveh ali treh ponoči, ko smo mi, gledalci, že presanjali del noči. Trd je kruh igralca, zato jim seveda ne smemo zameriti, če se kdaj v življenju "napravljajo" tako kot na odru.

Ko boste tole prebrali, boste nemara rekli: "Le kaj nam toliko naklada?" Čisto preprosto! Prijazno in prav prijateljsko vas vabim: **PRIDITE KDAJ V GLEDALIŠČE, PREDVSEM ZARADI SEBE IN VSAJ MALO TUDI ZARADI NAS, IGRALCEV!** Boste videli, da boste uživali in ne bo vam žal.

Hvala za obisk!

Literarno prilogo so uredili: Bernarda Dobnik, Boris Salobir, Stojan Špegel, oblikovanje Ivo Avberšek.
Februar 1993.

ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT

JAMARSTVO,
ŠPORT BREZ GLEDALCEV

Slavko Hostnik, 2. nadaljevanje

ZADNIKOVO BREZNO

Zadnikovo brezno je od nedelje, 29. novembra 1992, najgloblja jama v Štajerski regiji, razen tega se s svojimi 682 metri uvršča tudi na 6. mesto najglobljih slovenskih jam. Po razpoložljivih podatkih je to najgloblja slovenska jama, katero je odkril in v celoti tudi raziskal samo en jamarski klub. Ta podvig je uspel jamarjem, članom Šaleškega jamarskega kluba iz Topolšice v samo letu dni.

Zadnikovo brezno so našli omenjeni jamarji 17.10.1991 leta pri terenskem ogledu visokogorske kraške planote pod Moličko pečjo, to je planoto, ki se razprostira med Robanovim kotom in Podvolovljekom v Savinjskih Alpah. Vhod leži na nadmorski višini 1900 m in je skrit v manjši kraški udornici, zaradi česar ga je zelo težko najti.

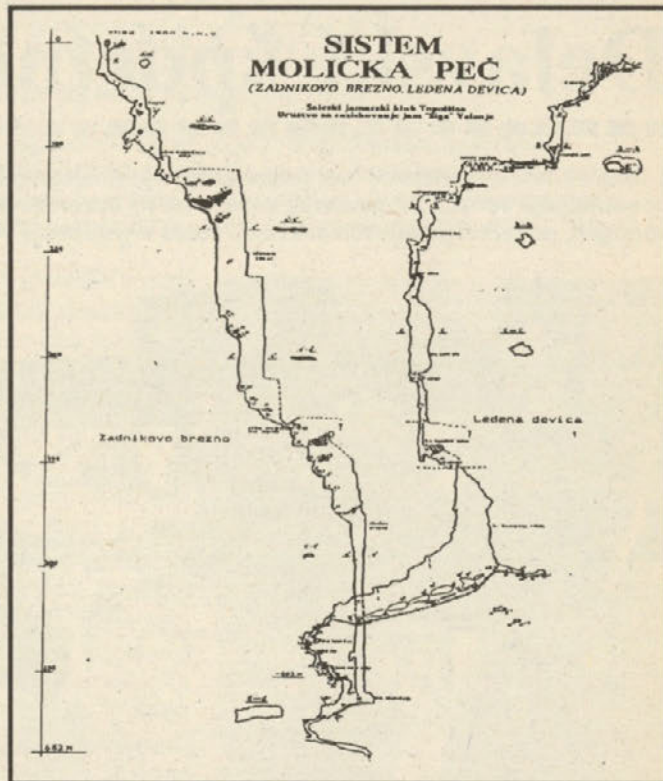
Zadnikovo brezno ima tudi svojo jamo dvojčico. Ta se imenuje "Ledena devica", raziskali pa so jo člani jamarskega kluba "Siga" Velenje. Vhoda v obe brezni sta po dolžini komaj 100 m narazen, po višini pa znaša razlika 16 m v korist Zadnikovega brezna. Ledena devica preide na globlino 618 m v Zadnikovo brezno, nato se brezni skupaj nadaljujeta še 48 m globoko do dna večje dvorane dimenzij 50 x 25 m. Tam se pojavi aktivni vodotok s pretokom 5 l/s, ki izginja v še neraziskan rov. Brezni sta torej povezani v jamski sistem, ki tako ni samo najgloblji jamski objekt v Štajerski regiji, temveč s preko 2200 m skupne dolžine tudi najdaljši. Poleg tega je kmalu pričakovati, da bodo jamarji našli povezavo med tem sistemom in 447 m globokim breznom 1-51, kar bi pomenilo dožino sistema preko 3000 m. Že sedaj pa pomeni odkritje, raziskava ter nazadnje še povezava v skupen jamski sistem dveh tako globokih brezen nedvomno enega največjih dosežkov na področju slovenskega jamarstva zadnjih let oziroma doslej daleč največji podvig topolških jamarjev ter jamarjev "Siga" iz Velenja.

Za boljšo predstavbo je v nadaljevanju podanih prvih deset najglobljih jam v Sloveniji z opombo, da so prvi dve jami raziskali oziroma jih še vedno raziskujejo italijanski jamarji. Predvsem to velja za "Čehi II", ki se trenutno s 1370 metri globine uvršča na sedmo mesto najglobljih jam na svetu in se še vedno nadaljuje v obliki večjega brezna, v katerega izginja podzemna reka. Ker globinski potencial na Kaninu znaša kar 1800 m, je pričakovati, da se bo "Čehi II" po dokončni raziskavi pomaknila še za kakšno mesto na lestvici svetovnih "globlač" in morda celo ogrozila francosko brezno "Reseau Jean Bernard", ki sedaj s 1602 metri velja za najglobljo jamo na svetu.

10 NAJGLOBLJIH
SLOVENSKEKIH JAM
(DECEMBER 1992)

1. Čehi II (Kanin - Rombon) - 1370 m
2. Črnlesko brezno (Kanin - Rombon) - 1198 m
3. Skalarjevo brezno (Kanin) - 911 m
4. Brezno pri gamsovi glavici (Pršivec nad Bohinjem) - 817 m
5. Pološka jama (Tolminski hribi) - 704 m
6. Zadnikovo brezno (Molička peč) - 682 m
7. Ledena devica (Molička peč) - 667 m
8. Vandima (Kanin - Rombon) - 644 m
9. Brezno Hudi Vršič (Kanin - Rombon) - 620 m
10. Majska jama (Pršivec nad Bohinjem) - 592 m

Ko že govorimo o najglobljih jamah doma in po svetu, dodajmo še nekaj besed o metodah raziskovanja. Raziskovanje globokih jam velja v splošnem kot najzahtevnejša disciplina jamarstva, ki jo obvladajo le nekateri jamarji. Pri tovrstnih podvigih ni dovolj le ustrezna telesna pripravljenost, ki jamarju pomaga pri boju z naravo, temveč tudi psihološka. Dejstva, da bo treba v nekem breznu doseči globino 700 metrov, da utegne akcija trajati nepretrgoma 20 do 30 ur (zadnja akcija v "Čehi II" je trajala kar 50 ur), da se bo treba iz te globine tudi vrniti in to pretežno po vrveh, vmes premagati še kakšno ožino, zoprn meander ter vse to početi brez počitka v vlažnem jamskem okolju pri temperaturi od 0 do 2°C, jamarja odvrtačajo od namere, da bi sodeloval v takšni akciji. To pa še ni vse. Pri raziskovanju globokih visokogorskih brezen jamarji sočasno z napredovanjem opremljajo vertikalne odseke ter druga težje prehodna mesta, za kar potrebujejo vedno nove količine opreme, zlasti vrvi. Vso potrebno opremo je treba najprej prinesiti iz doline do vhoda v jamo in nato še v jamo. Transport opreme je sicer ob pravilno koncipirani akciji naloga logistične ekipe, v kolikor si klub tako skupino sploh lahko privoščijo. Običajno pa opremo prenašajo kar isti jamarji, ki jamo raziskujejo. Spravilo opreme v nahrbtnikih, težkih tudi do 30 kg, predstavlja zlasti v poletnih mesecih, ko sonce tudi na 2000 m nadmorske višine neusmiljeno pripeka, svojevrstno doživetje. Ob takšnih trenutkih se človek vpraša, čemu je vsega tega treba? Saj bi bilo bolje kot iti v takšno brezno, ležati nekje na morju s steklenico hladnega piva v roki,

SISTEM
MOLIČKA PEČ
(ZADNIKOVO BREZNO, LEDENA DEVICA)

kajne? "Ta pravi" jamarji se s tem ne bi nikoli strinjali. Njim pomeni raziskovanje jam vsaj toliko kot zrak, ki ga dihajo. Nek francoski jamar je v knjigi "Operacija - 1000", v kateri je opisan naskok na prvo jamo na svetu, globoko preko 1000 m, zapisal: "Moramo razumeti, da jama ni mrtva stvar, temveč živo bitje, kateremu se moramo predati. Bitje, nežno in grozovito obenem in njegove muhe lahko postanejo nevarne. Čimbolj nevarno je, tembolj srečni smo, če ga premagamo - osvojimo. Potrebujemo naravo, ki je lepa, sovražna, nečloveška. Človek je bil ustvarjen za močna dejanja, ustvarjen za boj z naravo, kakršen je pravzaprav tudi jamarstvo. Rad se bojujem proti valovom podzemne reke, rad se bojujem proti ledeno mrzli vodi, plezam čez steno, kjer preži nevarnost name, kjer mi strah leze v kosti, rad zmrzujem v umazanih kanalih, kjer me ilovica lepi k tlom. Potrebujem vse to, da lahko uživam ta lepi kapnik. Tembolj bom cenil sonce, veselje do življenja, ki ga bom našel zunaj. Premislite in povejte mi, ali niso to razlogi, da raziskujete podzemlje."

Namen tega mojega pisanja in pisanja mojega jamarskega tovariša Iva Zadnika, katerega prispevek bo objavljen v prihodnji številki Rudarja, je predstaviti jamarstvo kot športno dejavnost in uspehe, ki jih jamarji naše doline dosegamo pri tem, najinim sodelavcem v Rudniku lignita Velenje, pa tudi vsem bralcem Rudarja. Želim jim prijetno branje, v imenu vseh članov Šaleškega jamarskega kluba Topolšica pa jim želim srečno in uspešno novo leto 1993.

(nadaljevanje prihodnjič)

ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT

Delavske športne igre

Z iztekoma leta so se iztekla tudi tekmovanja v štirinajstih panogah športnih iger delavk in delavcev našega rudnika. Nekaj ur sobotnega večera, 16. januarja, v Restavraciji Jezero je bilo namenjenih razglasitvi najboljših ekip v posameznih panogah, podelitvi pokalov in priznanj, oceni organizacije in izvedbe tekmovanj ter predstavitvi načrtov za letos.

Pokalji so se pred nekaterimi prav kopičili.

Prisotne - člana poslovodnega odbora za kadrovske-spolšne zadeve Janka Luknerja, referenta za rekreacijo Jožeta Grubelnika in športne referente posameznih obratov - je najprej nagovoril predsednik komisije za šport in rekreacijo pri rudniškem sindikatu Igor Jevšovar. Med drugim je dejal: "Lansko športno-rekreativno sezono ocenjujemo kot uspešno. Izvedli smo vsa načrtovana tekmovanja in druge dejavnosti. Tekmovanja so potekala po že ustaljenem redu, uvedli pa smo dve novosti. Organizirali smo skupen nakup športne opreme, predvsem dresov za tekmovalce v ekipnih športih, s čemer smo si zagotovili ugodnejše nakupne pogoje in dosegli pravičnejšo razdelitev te opreme med vse sodelujoče obrate. Druga novost, ki je pri udeležencih delavskih športnih iger tudi naletela na ugoden odziv, pa je bila, da smo po zadnjem tekmovanju v posamezni panogi za tekmovalce v njej pripravili skupno malico. Del stroškov zanjo smo pokrili iz članarine sindikata.

Iz letošnjega delovnega načrta komisije naj omenim dve spremembi. Zaradi premajhnega zanimanja delavcev za tekmovanja ukinjamo tri športne panoge, in sicer mini golf, kros in plavanje. Namesto tega pa bomo poskusili s tekmovanji v tenisu. Rekel sem poskusili, pa ne zato, ker bi dvomil v dovolj veliko priljubljenost

tega športa med našimi delavkami in delavci, temveč zato, ker tekmovanja v tenisu pogojujejo precej velika finančna sredstva. Tudi zaradi tega je naš finančni načrt za letos 2 milijona SIT in upamo, da ga bo poslovodni odbor potrdil. Upravičimo ga lahko s tem, kar že vrsto let zagotavljamo: dobro organizacijo športno-rekreativne in zdravstveno preventivne dejavnosti za vse delavce rudnika, ki pri tem dosegajo lepe rezultate."

Janko Lukner pa je najprej zaželel vsem udeležencem športnih iger veliko dobre volje in razumevanja svojih družinskih članov za čas, ki ga namenjajo tej svoji dejavnosti. Nato pa je dejal: "Mislim, da bo poslovodni odbor kljub slabim finančnim možnostim še naprej podpiral rekreativno in zdravstveno preventivno dejavnost, pa tudi vrhunski šport. Denar, namenjen športu namreč ni vržen proč, temveč je oblika preventive. Kajti zdrav in zadovoljen človek je uspešen tudi pri delu."

Potem pa je sledila podelitev pokalov najboljšim ekipam v posameznih panogah ter priznanj drugo- in tretjevrščenim ekipam. Posebni priznanji in čestitke pa sta dobila še Marjan Lipičnik iz Klasirnice in Branko Krajnc iz Jamske mehanizacije, ki sta lansko jesen sodelovala na maratonu v New Yorku.

Najboljše tri ekipe v posameznih panogah:

Veleslalom:

- moški: 1. Jamska mehanizacija, 2. Jama Pesje, 3. Klasirnica
- ženske: 1. Skupne službe

Šah:

- 1. Jamska mehanizacija, 2. Skupne službe, 3. HTZ

ribolov:

- 1. Priprave, 2. Jamska mehanizacija, 3. Jama Pesje

mini golf:

- 1. HTZ, 2. Skupne službe, 3. Jamska mehanizacija

kros:

- 1. Jama Pesje, 2. Jamska mehanizacija, 3. Priprave

mali nogomet 1. liga:

- 1. Klasirnica, 2. Jama Preloge, 3. Jama Škale

mali nogomet 2. liga:

- 1. HTZ, 2. Priprave, 3. Jamski transport

mali nogomet veterani:

- 1. Klasirnica, 2. Priprave, 3. Jamska mehanizacija

kegljanje:

- moški: 1. Jamska mehanizacija, 2. Zračenje, 3. Priprave
- ženske: 1. HTZ

rokomet:

- 1. Klasirnica, 2. Jama Pesje, 3. Jama Preloge

plavanje:

- 1. Jamska mehanizacija, 2. Skupne službe, 3. Jama Preloge

streljanje:

- moški: 1. Jamska mehanizacija, 2. Klasirnica, 3. Skupne službe
- ženske: 1. Skupne službe, 2. HTZ

namizni tenis:

- 1. Zračenje, 2. Jama Pesje, 3. Klasirnica

odbojka:

- 1. Skupne službe, 2. Jamska mehanizacija, 3. Jama Preloge

ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT - REKREACIJA - ŠPORT

JUDO NI ŠPORT PRETEPAČEV

Jiu-jitsu, samurajska umetnost samoobrambe brez orožja. Judo, tekmovalni šport, ki je to tradicionalno veščino z Japonske razširil po vsem svetu, jo populariziral in tudi komercializiral. Drobni fantiči z očmi požirajo neverjetno moč, spretnost in gibčnost svojih filmskih idolov, ki obvladajo to spretnost. To je tisto, s čemer bodo obvladali sosedovega bahača, naredili vtis pri simpatični sošolki, vllili strah v kosti cestnih pobalinov in zrastle predvsem v svojih očeh.

V Velenju ima judo 30-letno tradicijo. Goji jo Judo klub Rudar Velenje, ki je bil ustanovljen leta 1962, ob koncu preteklega leta pa je za svoje 30-letno delo in uspehe prejel državno priznanje Športne zveze Slovenije. Začetki delovanja takšnih klubov so ponavadi skromni in tudi v Velenju ni bilo nič drugače. Prvo telovadnico so si člani kluba uredili v prostorih današnjega Aranžerstva podjetja ERA, to je nad pekarno Presta na Cesti talcev. Ustanovitelj kluba je bil Marcel Medved, ki je bil trener in tekmovalec, med člani kluba pa so bili tudi Tone Škripač, Roman Pugelj, Franc Kos, Edo Krajšek, Marjan Hlastec. Konec sedemdesetih let je v klubu nastala praznina; zapustil ga je Marcel Medved, nenadoma ni bilo več močnejših tekmovalcev. Šele leta 1986 je spet oživel. Poprijeli so nekateri stari člani, vodenje je prevzel Bert Ostrovršnik. Med skoraj 60. člani so vzgojili dobre pionirske in mladinske judoiste.

Sedanji predsednik kluba je Franc Urbanc, ki je že 21 let delavec našega rud-

nika, zadnja 3 leta pa je v reševalni postaji vodja oskrbnikov reševalnih aparatov. On je povedal, kakšen je judo klub Rudar ob svoji tridesetletnici.

"Judo klub Rudar šteje sedaj okoli šestdeset članov, ki trenirajo v Rdeči dvorani. V vseh kategorijah imamo po kakšnega močnejšega tekmovalca, pohvalimo pa se lahko tudi z dobro žensko ekipo. Nasploh se je v Sloveniji v zadnjih treh letih ženski judo zelo razvil. Pri tem v našem klubu ne zaostajamo, kajti naša judoistka Klavdija Dovečar je članica slovenske državne reprezentance in mladinska državna prvakinja. V naših vrstah imamo tudi državno pionirsko prvakinja, to je Barbara Gorjup. Ponosni smo tudi na to, da tri naša dekleta - Barbara Gorjup, Klavdija Dovečar in Mojca Šegovc - trenirajo s članicami državne reprezentance.

Pri fantih je najmočnejša konkurenca med mladinci. Tukaj so naši najboljši judoisti Peter Baloh in Željko Mastnak, ki sta na zadnjem državnem prvenstvu vsak v svoji kategoriji zasedla 3. mesto, ter Peter Sevnik in Anton Travner.

Vsi ti uspehi, ki smo jih dosegli s trdim delom, nas spodbujajo, da si želimo doseči še več. Predvsem se želimo uvrstiti v 1. državno judo ligo, v kateri tekmuje 14 najboljših judo klubov. To je naš glavni cilj, ki smo ga zapisali v letošnji načrt. Poleg tega pa bomo sodelovali na vseh državnih pokalnih tekmovanjih, pripravili tradicionalno tekmovalstvo za rudarsko svetilko in sodelovali na srečanjih z drugimi slovenskimi judo klubi. Kot vsako leto bomo tudi letos imeli kondicijske priprave na Smrekovcu."

Franc Urbanc

S svojim delom in uspehi bi se v judo klubu Rudar pohvalili še z večjim veseljem, če jih ne bi težili slabi finančni pogoji za delo. Skoraj vse, kar počnejo, financirajo člani iz svojih žepov. Od Športne zveze Slovenije, na primer, dobijo na mesec samo 4 500 tolarjev! 30-letnice delovanja kluba skorajda ne bi mogli proslaviti, če bi jim pri tem ne pomagal naš rudnik, in še posebej v njem Srečko Meh in Marjan Tamše, ter podjetje GOST, ki jim je kupilo trenerke. Vsem so za to pomoč seveda zelo hvaležni.

Končajmo zgodbo o judu podobno, kot smo jo začeli. Judo je trd in grob šport. Judoisti se pri treningih in na tekmovanjih tudi poškodujejo, kajti udarci in padci niso redki. Zato judoisti ne smejo biti mlajši od 12 let, poleg tega pa morajo o judu, preden se z njim spoprimejo na blazinah, pridobiti nekaj teoretičnega znanja. Temu posvečajo v judo klubu Rudar veliko pozornost in mlade člane kluba predvsem podučijo, da svojega znanja juda ne smejo uporabljati izven telovadnice. Vsak tak prekršek strogo kaznujejo. Tudi kadar člani judo kluba nastopajo v vlogi redarjev na prireditvah, vedo, da morajo morebitne spore z nezaželjenimi ali vsiljivimi obiskovalci reševati z besedo, svoje telesne spretnosti pa uporabiti le v skrajnem primeru. Prav je tako, pa četudi je morda kakšen fantič, ljubitelj juda, ali njegov oče zaradi tega razočaran.

Judo je trd in grob šport.

NAŠI NOVI UPOKOJENCI - NAŠI NOVI UPOKOJENCI

Ivan LIPUŠ, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 3. marca 1944 v Lehnu pri Radljah ob Dravi. Poročen s Terezijo, rojeno Gantar. Od 17. marca 1966 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1963. Leta 1966 se je zaposlil kot kvalificirani kovač v Jami zahod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve. Leta 1967 je opravil izpit za jamskega montažnega in dežurnega ključavničarja in leta 1981 izpit iz hidravlike. Sodeloval je tudi pri udarniških delovnih akcijah za izgradnjo skakalnice v Mislinji ter avtoceste Kolašin - Belo polje. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Vinko ZUPANC, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 12. julija 1945 v Završah pri Slovenj Gradcu. Poročen z Danico, rojeno Potočnik.

Od 16. oktobra 1973 je neprekinjeno delal v RLV, z vmesnimi prekinitvami pa že od leta 1965. Leta 1973 se je zaposlil kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. V letih 1975 - 1986 je bil večkrat premeščen, upokojil pa se je kot odgovorni rudar na odkopu v Jami Škale.

Leta 1976 je opravil izpit za kvalificiranega kopača. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Milan TKAVC, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 9. avgusta 1947 v Celju. Poročen z Ireno, rojeno Jezerinik.

Od 6. marca 1968 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1965. Leta 1968 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Steber 8, zdaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1972 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1973 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Karel LAH, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 25. oktobra 1944 v Zagorju ob Savi. Poročen z Gabrijelo, rojeno Pustinek.

Od 20. marca 1967 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1965. Leta 1967 se je zaposlil kot kvalificirani elektroinštalater v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer se je tudi upokojil. Leta 1968 je opravil izpit za kvalificiranega električarja za delo v metanskih jamah in leta 1972 izpit za elektro delovodjo. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Martin REBERNIK, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 20. septembra 1945 v Selskem vrhu pri Celju. Poročen z Marijo, rojeno Gorenak.

Od 8. marca 1966 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1963. Leta 1966 se je zaposlil kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. V letih 1969-1991 je bil večkrat premeščen, upokojen pa je bil kot odgovorni rudar na odkopu v Jami Pesje. Leta 1972 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Franc MENIH, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 26. decembra 1946 v Lokovici pri Šoštanju. Poročen z Marijo, rojeno Rošer.

Od 18. septembra 1967 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1964. Leta 1967 se je zaposlil kot kvalificirani kovač v Klasirnici, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1977 je opravil izpit za strojnega delovodjo.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Franc LOKOŠEK, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 9. maja 1941 v Sv. Petru pri Laškem.

Od 13. februarja 1971 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1978 je bil premeščen v skupne službe rudnika in leta 1982 v obrat HTZ, kjer se je tudi upokojil. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Franjo FLISER, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 3. decembra 1933 v Jarenini pri Mariboru. Poročen z Jožico.

Od 16. aprila 1980 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je v skupnih službah rudnika kot kmetijski tehnik pri rekultivacijah rudarskih škod, kjer je delal do upokojitve.

Frančiška HRAST, upokojena 30. novembra

Rojena je bila 13. februarja 1947 v Bodislavcih pri Ljutomeru.

Mati dveh otrok: leta 1967 rojene Biserke in leta 1974 rojene Anite.

Od 14. januarja 1986 je neprekinjeno delala v RLV. Zaposlila se je kot pomočnica električarja v Klasirnici, kjer je delala do upokojitve.

Leta 1986 je opravila izpit iz protieksplzijske zaščite električnih naprav.

Franc PANTNER, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 3. junija 1946 na Paškem Kozjaku. Poročen z Darinko, rojeno Weithauser.

Od leta 1966 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1964. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v jami Pesje. Leta 1978 je bil premeščen v rudniški del bivšega RŠC, kasneje Praktično izobraževanje, od leta 1990 do upokojitve pa je delal v jami Škale.

NAŠI NOVI UPOKOJENCI - NAŠI NOVI UPOKOJENCI

Leta 1967 je opravil izpit za inštruktorja in leta 1970 za kvalificiranega kopača. Sodeloval je pri udarniški izgradnji Velenja. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV in več priznanj Rdečega križa Slovenije.

Anton SKORNŠEK, upokojen 30. decembra

Rojen je bil 8. junija 1946 v Družmirju pri Velenju.

Od 27. februarja 1968 je neprekinjeno delal v Klasirnici, kjer se je tudi upokojil.

Leta 1969 je opravil tečaj za obločno varjenje in rezanje in leta 1970 izpit za kvalificiranega ključavničarja.

Bil je dejaven v samoupravnih organih in sodeloval v udarniških delovnih akcijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Franc BOROVNIK, upokojen 26. novembra

Rojen je bil 12. avgusta 1940 na Paškem Kozjaku. Poročen z Terezijo, rojeno Orlačnik.

Od 15. oktobra 1963 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaškega roka pa že od leta 1960.

Leta 1963 se je zaposlil kot nekvalificiran delavec v zunanjem obratu rudnika. Leta 1978 je bil premeščen v Zunanjo dejavnost, kjer se je tudi upokojil.

Leta 1968 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1975 za kvalificiranega delavca lesne stroke.

Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Alojz MERZEL, upokojen 30. decembra

Rojen je bil 26. novembra 1932 v Šmartnem pri Litiji. Poročen s Hildo, rojeno Dolar.

Od 18. decembra 1969

je neprekinjeno delal v RLV, prej pa že v letih v 1961-1966. Leta 1969 se je zaposlil kot gradbeni tehnik v skupnih službah rudnika. Leta 1991 je bil premeščen v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Bil je dejaven v sindikatu in samoupravnih organih. Sodeloval je pri udarniški izgradnji Nove Gorice in Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV, medalje dela in priznanja občine Velenje kot pionir pri izgradnji Velenja.

Martin KRAKER, upokojen 30. decembra

Rojen je bil 21. aprila 1946 v Suhem vrhu pri Radljah ob Dravi. Poročen z Ido, rojeno Harnik.

Od 10. marca 1969 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. V letih 1974-78 je bil večkrat premeščen, nazadnje leta 1978 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1970 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1972 še za kvalificiranega kopača.

Sodeloval je pri udarniški izgradnji Velenja. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Jožef JAKOPEC, upokojen 30. decembra

Rojen je bil 28. februarja 1939 na Vinskem vrhu pri Ormožu. Poročen z Viktorijo, rojeno Polanec.

Od 16. julija 1975 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Pripravah, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1979 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača.

Zdenka TERGLAV, upokojena 30. decembra

Rojena je bila 29. junija 1942 v Zagrebu. Mati dveh otrok: leta 1966 rojene Barbare in leta 1972 rojenega Gorazda. Od 1. septembra

1978 je neprekinjeno delala v RLV. Zaposlila se je kot predmetna učiteljica gospodinjstva v Družbenem standardu, zdaj podjetje Gost, in delala v njem do upokojitve.

Slavko MESAREK, upokojen 30. novembra

Rojen je bil 17. septembra 1936 v Palinovcu pri Čakovcu na Hrvaškem. Poročen z Anico, rojeno Kvartič.

Od 4. oktobra 1968 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa že v letih

1960-65. Leta 1968 se je zaposlil kot kvalificirani zidar v Zunanjem obratu. Leta 1978 je bil premeščen v Gradbeno dejavnost in leta 1988 v Zunanjo dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1978 je opravil izpit za gradbenega delovodjo.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Štefan ŠPEGEL, upokojen 30. decembra

Rodil se je 27. novembra 1944 v Novi cerkvi pri Vojniku. Poročen z Olgo, rojeno Špegel.

Od 28. septembra 1965 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v gradbenem obratu, zdaj obrat Jamske gradnje, kjer se je tudi upokojil.

Leta 1973 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1974 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v RLV.

Stanko GREGORN, upokojen 30. decembra

Rodil se je 30. oktobra 1940 v Cirkovcah pri Velenju. Poročen z Urško, rojeno Avberšek.

Od 1. septembra 1983 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani voznik B in C kategorije v Jami Škale, kjer se je tudi upokojil.

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se zahvaljujem delavcem obratov Jamski transport in Jamska mehanizacija ter službe jeklenega podporja za tolažilne besede in darovane vence.

Branko Železnik

Marjan Lipičnik

ČIŠČA

Človeškemu trpljenju ni ne konca ne kraja, in neumnost traja, traja,...

Preveč na desno ni dobro iti, lahko zaideš, preveč na levo tudi ne, in če si kar na sredi, te povozijo!

Planinska sekcija RLV

PLANINCI VABIJO!

V programu planinskih izletov naše planinske sekcije za leto 1993 je zapisanih devet pohodov in vzponov na višje gore. Vsakoletna že tradicionalna januarska pohoda na Radojč in Goro Oljko sta že za njimi. Na preostalih sedmih pa se jim boste še lahko pridružili.

Preberite, kam vas vabijo letos!

17. aprila: izlet na Donačko goro - vodnika Markuš in Okoren

29. maja: izlet po slovenski planinski poti, smer Sivka, Hleviše, Vojsko - vodnika Teja in Slavko Meža

25. junija: pohod na Krim - vodnika Žibret in Tajnik

24. julija: vzpon na Bavški Grintavec - vodnika Lipičnik in Vogrin

21. in 22. avgusta: pohod na planino Razor, Vogel, Rodico in Črno prst - vodnika Maršnjak in Strniša

18. septembra: izlet na Jezersko, Češko kočo, Kočno in Kamniško Bistrico - vodnika Žolnir in Skaza

23. oktobra: pohod po poteh Andraža - vodnika Strniša in Skaza

Ljubitelji planinskih pohodov ste seveda vabljeni tudi na izlete, ki jih bo letos organiziralo velenjsko planinsko društvo. Vse planince, ki delate v našem rudniku, pa planinska sekcija RLV obvešča, da lahko članarino za leto 1993 plačate in ob tem prevzamete znamkico za to leto pri gospe Faniki Pozvek v kadrovski službi, soba 24 v pritličju upravne zgradbe v Novih Prelogah. Članarina za leto 1993 je 620 SIT za odrasle, 300 SIT za mladino od 15-25 let in 200 SIT za plonirje do 15 let. Članarino lahko plačate vsak delovni dan od 6. do 14. ure do 15. marca.

**EKSPRES OPTIKA
JURIJ PODGORŠEK**

obvešča vse delavce RLV, da se lahko pri njih naročite na brezplačen okulistični pregled. Naročila sprejemajo vsak delovni dan od 8. ure do 18.30 po telefonu 852-773 ali 0602-43-470. V ekspres optiki Jurija Podgorška vam hitro izdelajo korekcijska očala za vse dioptrije, izbirate pa lahko med domačimi in uvoženimi okvirji. Ekspres optiko Jurija Podgorška najdete na Šaleški cesti 16, to je v pritličju nebotičnika. Priporočajo se za obisk!

Kulturni center Ivan Napotnik

vas vabi na dve prireditvi v počastitev slovenskega kulturnega praznika:

danes, 5. februarja, ob 19. uri v velenjsko knjižnico, kjer boste lahko prisluhnili razgovoru z Vido Jeraj-Hribar, slovenko leta. Pogovor bo vodila Tatjana Hudomalj, ki bo predstavila tudi najnovejšo knjigo gostje Večerna sonata.

v ponedeljek, 8. februarja, ob 19.30 v dvorano velenjske glasbene šole na slavnostni koncert Ljubljanskih madrigalistov.

Nagrajeni reševalci križanke v Rudarju 12/92

1. nagrada - knjiga Janeza Javorja Kdo me sili tebe ljubiti - Teodor Merc, Cesta VII/2, 63320 Velenje
2. nagrada - knjiga Edgara Wallacea Svet pravičnih - Tit Hudar, Cankarjeva 1 b, 63320 Velenje
3. nagrada - knjiga Rada Krstića Antigon - Tanja Rednak, Foitova 2, 63320 Velenje

REŠITEV KRIŽANKE:

vodoravno: eskimo - storno - IL, on - korajža - velja - sarin, knezi - ant, KR, Nanao, idiot - despot, grude, Mirko - mošek, SL, on - IL, VI, kap - Natan, A, oda - Imola, znak - salep, srečno - TR, KL, novo - RKS, AT, lope, KR - ais, naročitev, Nora - TS, filosemit, Gabon - Otlica, Alamo, narta - ribnik, Tomi, Murter

Nagrajenim reševalcem čestitamo, drugim pa želimo več sreče pri reševanju in žrebanju pravičnih rešitev nagradnih križank, ki jih bomo še objavili v Rudarju.

UREDNIŠTVO